

вые ограничения, а 11,1% (5/45) сконцентрировали усилия на интенсивной физической нагрузке. В период быстрой потери массы тела за относительно короткий промежуток времени у девушек существенно ухудшалось самочувствие и наблюдались выраженные отклонения в состоянии здоровья (общая слабость, раздражительность, головокружение, головная боль, боли в животе, частое сердцебиение, падение артериального давления, склонность к обморокам). Продолжительность пищевых ограничений варьировала от 2 недель до 2 месяцев у 62,9% (22/35) студенток и составляла в среднем 6–12 месяцев у 28,6% (10/35) девушек. В период интенсивного похудения респонденты соблюдали обильный питьевой режим, употребляли в основном овощи, фрукты, мясо, рыбу и другую пищу с высоким содержанием белка (за исключением отдельных случаев), орехи, кисломолочные продукты. Однако после прекращения пищевых ограничений подавляющее большинство девушек начали интенсивно набирать утраченную массу тела и почти у половины (45,7%) этот процесс успешно завершился уже к концу первых двух месяцев. На момент проведения исследования 80,0% (36/45) студенток имеют индекс массы тела в пределах возрастной нормы, но у каждой пятой девушки, предпринимавшей попытку похудения, индекс массы тела находится за пределами нижней границы нормы. Четверть студенток отмечает наличие в настоящее время различных отклонений в состоянии здоровья, среди которых доминирует нарушение менструальной функции. Более половины (64,4%) студенток осознают, что интенсивное преднамеренное похудение при отсутствии медицинских показаний и врачебного наблюдения причиняет ущерб здоровью, а 15,6% (7/45) девушек даже не думали об этом при планировании похудения. Однако каждая пятая студентка утверждает, что не осмысливает наносимый организму вред при быстрой потере массы тела.

Литература

1. Мельникова, М. М. Несбалансированное питание как фактор риска развития алиментарно-зависимых заболеваний / М. М. Мельникова // Вестник Новосибирского гос. пед. ун-та. — 2014. — № 1 (17). — С. 197–202.

Уласныя імёны ў фразеалагізмах, што ўзніклі на аснове падзей і фактаў з жыцця

*Мураўёва І. А., студ. IV к. ВДУ,
нав. кір. Семянькова Г. К., канд. філалаг. навук, дац.*

Як вядома, фразеалагізмы — гэта адзінкі мовы, якія валодаюць не толькі ўнікальнай смантыкай, вобразнасцю і, як правіла, экспрэсіўнасцю, эмацыянальна-ацэначным характарам, але і нясуць у сабе закадзіраваную ін-

фармацыю пра нацыянальна-культурны светапогляд народа, яго духоўныя і культурныя адметнасці. Фразеалагічныя адзінкі (далей ФА) утрымліваюць інфармацыю пра карціну свету чалавека, пра культуру кожнага народа, пра тое агульнае, што ляжыць у аснове яго вобразаўтварэння, і адметнае для кожнага народа і яго мовы [5; 94–95].

Матэрыялам паслужыла картатэка, сабраная аўтарам са слоўнікаў фразеалагізмаў [1–2]. Выкарыстаны апісальны метады даследавання. Актуальнасць нашага даследавання заключаецца ў тым, што вывучэнне такіх адзінак дазволіць больш глыбока пазнаць гістарычную і культурную спадчыну іншых народаў. Мэта — выяўленне ролі ўласных імён у фразеалагізмах.

Мы выдзелілі групу ФА з кампанентам-іменем ці з кампанентам-прыметнікам, утвораным ад уласнага імені, якія ўзніклі на аснове пэўных падзей, з’яў, гістарычных фактаў з жыцця розных народаў. Разгледзім больш падрабязна асобныя прыклады.

Імя Пётр ужываецца ў фразеалагізме ківаць на Пятра «звальваць віну на іншага». Фразеалагізм запазычаны з рускай байкі І. А. Крылова «Люстэрка і Малпа», у якой чытаем (у перакладзе М. Клімковіча): Што Клімыч рукі грэць умее, — людзі знаюць; / Пра хабар Клімычу чытаюць, / А ён украдкаю ківае на Пятра [3; 185].

Імя Дзям’ян ужыта ў ФА дзям’янава юшка «тое, што назойліва прапанаецца каму-небудзь у вялікай колькасці», якая з’яўляецца паўкалькай з рускай мовы (демьянова уха), дзе спачатку была выкарыстана як свабоднае словазлучэнне ў аднайменнай байцы І. А. Крылова, у якой расказваецца, як Дзям’ян так настойліва частаваў юшкай суседа Фоку, што той мусіў ўцячы і пасля гэтага «да Дзям’яна ні нагой» [3; 115].

Як відаць з прыкладаў, нярэдка ў аснове ФА ляжаць сюжэты і выразы з вядомых літаратурных твораў.

Імя Мамай выкарыстоўваецца ў ФА Мамай прайшоў «дзе-небудзь поўны беспарадак, неразбярыха», якая з’яўляецца паўкалькай з рускай мовы і ўтворана з параўнальнага звароту, звязанага з гістарычнай падзеяй — апусцалым нашэсцем на Русь у XIV ст. татар пад кіраўніцтвам хана Мамаю, які ў 1378 г. разбурыў Ніжні Ноўгарад і Рязань, але быў спынены маскоўскім князем Дзмітрыем Данскім; праз два гады Мамай зноў прыйшоў на рускія землі, але пацярпеў поўны разгром у вядомай Кулікоўскай бітве (1380). У аснове ФА ляжыць існуючае ў рускіх нацыянальнае архетыповае ўяўленне пра качэўнікаў як пра злую, страшную, бязлітасную і разбуральную сілу, а Мамай становіцца эталонам яе праяўлення [3; 424].

Імя Варфаламей выкарыстана ў ФА варфаламееўская ноч «масавае, нечаканае знішчэнне каго-небудзь», якая звязана з гістарычнай падзеяй — масавым знішчэннем гугенотаў-пратэстантаў католікамі ў Парыжы ўначы на 24 жніўня 1572 г. перад днём святога Варфаламея [3; 68].

Імя Піліп сустракаецца ў ФА як піліп з канापель «зусім нечакана, знянацку». Часам узнікненне фразеалагізма звязваюць (услед за П. Шпілеўскім) з наступнай легендай: аднойчы на сейміку магната Радзівіла нечакана і недарэчна выказаўся шляхціц Піліп з Канापель (так называўся засценак на Чэрвеньшчыне), за што быў востра абсмяяны. Аднак існуе іншае тлумачэнне: у польскай мове слова *filip* — народная назва зайца. Магчыма, выраз як піліп з канापель склаўся ў асяроддзі паляўнічых, якія не раз бачылі падчас палявання, як, забегшы ў каноплі ў перыяд іх цвіцнення, заяц-піліп не вытрымліваў іх ап’яняльнага паху і стрымгалоў выскокваў адтуль [3; 429].

Імя Эзоп выкарыстоўваецца ў ФА эзопаўская (эзопава) мова «іншасказальнае, алегарычнае выказанне думак», якая з’яўляецца паўкалькай з нямецкай ці французскай мовы, яе ўзнікненне звязана з літаратурнай дзейнасцю старажытнагрэчаскага байкапісца Эзопа (VI ст. да н.э.), які не мог свабодна і адкрыта гаварыць пра многае, бо гэта было небяспечна (ён быў рабом), таму выказваў свае думкі ў алегарычнай, баечнай форме [3; 412].

Як відаць з прыкладаў, у аснову асобных ФА пакладзены рэальныя факты і падзеі.

Такім чынам, ФА могуць утрымліваць уласныя асабовыя імёны як рэальных асоб, шырока вядомых грамадству (Мамай, Эзоп, Варфаламей), так і найменні выдуманых фантазіяў байкапісца персанажаў (Пётр, Дзям’ян). Антрапонімы становяцца неад’емнай часткай такіх устойлівых адзінак, неабходным і дарэчным сродкам характарыстыкі і выражэння адносін.

Літаратура

1. Лепешаў, І. Я. Фразеалагічны слоўнік беларускай мовы / І. Я. Лепешаў. — Мінск : Беларус. Энцыкл., 1993. — Т. 1: А–Л. — 590 с.
2. Лепешаў, І. Я. Фразеалагічны слоўнік беларускай мовы / І. Я. Лепешаў. — Мінск : Беларус. Энцыкл., 1993. — Т. 2: М–Я. — 607 с.
3. Лепешаў, І. Я. Этымалагічны слоўнік фразеалагізмаў / І. Я. Лепешаў. — Мінск : Беларус. Энцыкл., 2004. — 448 с.

Понятие об именованной сущности в письменном тексте

*Мурашко В. Н., студ. V к. МГЛУ,
науч. рук. Зубова И. И., доц.*

Английский термин *Named Entity (NE)* — именованная сущность — был впервые использован в 1995 г. в рамках конференции *MUC (Message Understanding Conferences)* в связи с постановкой задачи автоматического распознавания именованных сущностей [1]. Под именованной сущностью понимают «что-либо реально существующее или вымышленное, на что